

Legea nr. 193/2000 versus OUG nr. 50/2010

**Aplicarea specifica
in contractele de
credit**

Legea nr. 193/2000 versus OUG nr. 50/2010

- Ambele reglementari transpun in legislatia romana directive ale Uniunii Europene vizand protectia consumatorilor:
 - prin Legea nr. 193/2000 au fost transpuse si implementate prevederile Directivei Consiliului 93/13/CEE din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive in contractele incheiate cu consumatorii;
 - OUG nr. 50/2010 este actul normativ special, derogatoriu care implementeaza in legislatia nationala dispozitiile Directivei 2008/48/CE privind contractele de credit pentru consumatori, care impune asigurarea unui cadru de reglementare unitar la nivelul Uniunii Europene.

Aplicarea specifica in contractele de credit

- **Problema practica** - aprecierea caracterului abuziv al clauzelor din contractele de credit incheiate intre creditori si clienti – persoane fizice.
- **Temeiul juridic cel mai des invocat** - Legea 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele incheiate intre comercianti si consumatori.
- **Solutia:** o aplicare specifica a Legii 193/2000 raportat la prevederile OUG 50/2010 - **act normativ special care deroga de la cadrul general de reglementare.**
- In comparatie cu Legea 193/2000, **OUG 50/2010 contine prevederi speciale pentru protectia consumatorilor** la incheierea si pe parcursul derularii raportului juridic de creditare.

Prevederi relevante in Legea 193/2000

- **Art. 3 alin. 2:**
- *„Clauzele contractuale prevazute in temeiul altor acte normative in vigoare nu sunt supuse dispozitiilor prezentei legi.”*
- **Concluzia** - atunci cand o clauza contractuala este prevazuta in temeiul unei dispozitii legale speciale, aceasta este exceptata de la controlul instituit de Legea 193/2000.
- **Art. 1 alin. 1:** „**Orice contract încheiat între comercianți și consumatori pentru vânzarea de bunuri sau prestarea de servicii** va cuprinde clauze contractuale clare, fără echivoc, pentru înțelegerea cărora nu sunt necesare cunoștințe de specialitate” – **caracterul general al actului normativ.**

Prevederi relevante in OUG 50/2010

- Justa apreciere a caracterului abuziv al clauzei dintr-un contract de credit se realizeaza prin raportare:
 - la prevederile generale ale Legii 193/2000 si
 - la prevederile speciale ale OUG 50/2010.
- Art. 1 - „Prezenta ordonanță de urgență reglementează drepturile și obligațiile părților în ceea ce privește contractele de credit pentru consumatori.” - caracterul special al actului normativ

Consideratii privind aplicarea specifica in contractele de credit

- **Legea 193/2000** promoveaza principiile si liniile generale pentru evaluarea caracterului abuziv al clauzelor in orice tip de contract pentru vanzarea de bunuri sau prestarea de servicii, incheiat intre un consumator si un comerciant.
- **OUG 50/2010**
 - reglementeaza continutul specific al contractului de credit, drepturile si obligatiile partilor, precum si limitele specifice ale acestora.
 - garanteaza echilibrul contractual intre drepturile si obligatiile partilor din raportul juridic de creditare.
 - cuprinde dispozitii specifice pentru protectia consumatorilor in cazul contractelor de credit.

Analiza contractului de credit

- **Primul pas** - stabilirea masurii in care clauza contractuala respecta cerintele si limitele OUG 50/2010 sau ale altui act normativ special aplicabil acestui tip de contract
 - Atunci cand o clauza contractuala respecta o dispozitie legala speciala sau se incadreaza in limitele trasate de actul normativ special, analiza ar trebui sa vizeze doar verificarea respectarii cerintelor legale speciale.
- Motivatia unei aplicari specifice in cazul contractelor de credit:
 - Clauzele contractuale prevazute in baza OUG 50/2010 **raspund exigentelor care se deduc din prevederile Legii 193/2000.**

Aspecte practice:

Legea 193/2000 versus OUG 50/2010

- **Legea 193/2000**
- Art. 4
- (1) O clauza contractuală care nu a fost negociată cu consumatorul va fi considerată abuzivă dacă, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, creează în detrimentul consumatorului și **contrar cerințelor buneii credințe**, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.
- (2) O clauză contractuală va fi considerată ca nefiind negociată direct cu consumatorul dacă aceasta a fost stabilită fără a da posibilitatea consumatorului să influențeze natura ei, cum ar fi **contractele standard preformulate** sau condițiile generale de vânzare practicate de comercianți pe piața produsului sau serviciului respectiv.
- (3) Faptul că anumite aspecte ale clauzelor contractuale sau numai una dintre clauze a fost negociată direct cu consumatorul nu exclude aplicarea prevederilor prezentei legi pentru restul contractului, în cazul în care o evaluare globală a contractului evidențiază că acesta a fost prestabilit unilateral de comerciant.....
- (4) Lista cuprinsă în anexa care face parte integrantă din prezenta lege redă, cu titlu de exemplu, clauzele considerate ca fiind abuzive.

Aspecte practice: Legea 193/2000 versus OUG 50/2010

- **OUG 50/2010**
- **Sectiunea 2: Informatii ce trebuie incluse in contractele de credit**
- Art. 46
- (1) Contractul de credit specifica in mod clar si concis urmatoarele:...
- (2) **Toate informatiile** prevazute la alin. (1), inclusiv cele aferente unor servicii in privinta carora consumatorul nu dispune de libertate de alegere, **sunt prevazute in contract....**

Consideratii - aspecte practice:

- **Contractul de credit nu este un contract standard preformat in sensul art. 4 din Legea 193/2000.**
- Continutul contractului de credit este prederminat de legiuitor ca o masura speciala de protectie a consumatorilor, in sensul garantarii echilibrului dintre drepturile si obligatiile partilor.
- Forma standard a contractului de credit nu poate fi retinuta impotriva creditorului in sensul avut in vedere de art. 4 din Legea nr. 193/2000; **conformitatea clauzelor cu prevederile OUG 50/2010 raspunde exigentelor care se deduc din prevederile Legii 193/2000.**
- **Astfel, contractul de credit este un contract specific ale carui clauze sunt prestabilite de legiuitor prin acte normative cu caracter special, derogatoriu.**
- **Pentru contractele de credit, consimtamantul ramane criteriul contractului, procedura specifica de incheiere fiind acordul de vointe.**

Aspecte practice: Legea 193/2000 versus OUG 50/2010

- **Legea 193/2000 - Anexa: Lista cuprinzand clauzele considerate abuzive**
- (1) Sunt considerate clauze abuzive acele prevederi contractuale care:...
- i) obliga consumatorul la plata unor sume disproportionat de mari in cazul neindeplinirii obligatiilor contractuale de catre acesta, comparativ cu pagubele suferite de comerciant.
- **OUG 50/2010**
- **Capitolul IV: Informatii si drepturi privind contractele de credit**
- **Art. 36**
- (1) Pentru creditul acordat, creditorul poate percepe (...) dobânda penalizatoare (...).
- **Art. 38**
- (2) Dobanda penalizatoare se calculeaza pe baza de procent fix si se aplica la sumele restante in conformitate cu prevederile contractului de credit (...);
- (3) Rata dobanzii aplicabila in cazul creditelor restante nu poate depasi cu mai mult de doua puncte procentuale rata dobanzii aplicata atunci cand creditul nu inregistreaza restanta, in cazul in care consumatorul sau sotul/sotia acestuia se afla in una dintre urmatoarele situatii: somaj, reducere drastica a salariului, deces (...)

Consideratii - aspecte practice:

- OUG 50/2010 stabileste instrumentul prin care Creditorul poate fi despagubit in cazul neefectuarii platilor de catre client: **dobanda penalizatoare** (dupa adoptarea Legii 288/2010) **respectiv penalitatea** (pana la data modificarii OUG 50/2010 prin Legea nr. 288/2010).
- **Art. 38 din OUG 50/2010 determina in mod limitativ si expres toate situatiile in care legiuitorul a inteles sa limiteze cuantumul penalitatii.**
- Aceste cazuri tin de imprejurari in care se afla imprumutatul de buna-credinta, pe care legiuitorul le-a considerat justificate pentru limitarea legala a cuantumului penalitatii.
- **Concluzia:** la aprecierea caracterului abuziv al acestei clauze este important sa luam in considerare criteriile si conditiile speciale stabilite expres de legiuitor pentru contractul de credit, avand in vedere specificitatea acestui tip de contract.

Aspecte practice: Legea 193/2000 versus OUG 50/2010

- **OUG 50/2010**
- Art. 40
- (4) **Se interzice introducerea în contractele de credit a clauzelor prin care:**
- (....)
- b) creditorul poate declara scadent sau denunța unilateral contractul ori poate penaliza consumatorul în cazul afectării reputației creditorului;
- c) **creditorul poate declara scadent anticipat creditul în cazul în care consumatorul nu și-a îndeplinit obligațiile conform altor contracte de credit încheiate cu alți creditori.**

Consideratii - aspecte practice:

- **Prin Art. 40** legiuitorul a interzis expres creditorului sa declare scadenta anticipata a creditului doar in cazul neindepliniri obligatiilor din alte contracte de credit decat cel incheiat cu creditorul; Per a contrario, creditorul poate declara scadent anticipat creditul in cazul in care consumatorul nu si-a indeplinit obligatiile din contractul / contractelor de credit incheiate cu el.
- Situatiile prevazute de art. 40 au caracter de exceptii, fiind de stricta interpretare și aplicare.
- Exceptiile limitativ enumerate exclud extinderea lor prin analogie.
- **Concluzia: declararea scadentei anticipate a creditului** in cazul in care clientul nu si-a indeplinit obligatiile contractuale **este permisa prin OUG 50/2010** cu respectarea limitarilor prevazute expres la art. 40 – aceasta clauza nu are caracter abuziv din perspectiva legislatiei speciale privind protectia consumatorilor.

Concluzii

- **O analiza corecta a clauzelor din contractele de credit garanteaza respectarea scopului celor doua acte normative – Legea 193/2000 (act normativ cu caracter general) si OUG 50/2010 (act normativ special), **acela de a stabili, mentine sau, dupa caz, de a reface echilibrul contractual.****
- **Neobservarea prevederilor legale speciale aplicabile acestui tip de contract genereaza un potential risc de abuzuri de o parte sau de alta a raportului contractual, situatie pe care legiuitorul roman a urmarit sa o elimine in mod expres (art. 3 alin. 2 din Legea 193/2000).**
- **Acesta este cadrul în care clauzele contractului de credit ar trebui analizate din perspectiva caracterului abuziv.**

Recomandare

- La momentul aplicării dispozițiilor legale este important să avem în vedere **intenia urmărită de legiuitor** prin cele două acte normative invocate, aplicând principiile adecvate de interpretare a normelor legale și ținând cont de finalitatea actelor normative interpretate.
- Intenția legiuitorului poate fi respectată numai **printr-o corectă coroborare a dispozițiilor Legii 193/2000 cu cele ale OUG 50/2010**.